ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

YVES BOT

της 6ης Νοεμβρίου 2008 [1]

1. Μπορεί ένα πρόσωπο από το οποίο αφαιρέθηκε η γερμανική άδεια οδήγησης το 1997, για τον λόγο ότι οδηγούσε σε κατάσταση μέθης, και το οποίο δεν απέδειξε ότι ανέκτησε την ικανότητα οδήγησης να επικαλεστεί αυστριακή άδεια οδήγησης που του είχε χορηγηθεί προγενέστερα, το 1964; Τούτο είναι, κατ' ουσίαν, το ερώτημα που υποβάλλει στο Δικαστήριο το Landgericht Mannheim (Γερμανία).

2. Η υπό κρίση αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως διακρίνεται από τις υποθέσεις των οποίων έχει επιληφθεί το Δικαστήριο μέχρι σήμερα λόγω του ότι οι δύο άδειες οδήγησης, εκδοθείσες από δύο διαφορετικά κράτη, χορηγήθηκαν στο πρόσωπο αυτό πριν την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1995.

3. Λαμβανομένων υπόψη των ημερομηνιών αυτών, οι συναφείς κοινοτικές πράξεις είναι η οδηγία 80/1263/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 1980, περί καθιερώσεως κοινοτικής αδείας οδηγήσεως [2], η οδηγία 91/439/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουλίου 1991, για την άδεια οδήγησης [3] καθώς και η απόφαση 2000/275/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Μαρτίου 2000, για την ισοδυναμία μεταξύ ορισμένων κατηγοριών αδειών οδήγησης [4].

4. Επομένως, το Δικαστήριο θα πρέπει, καταρχάς, να κρίνει, υπό το πρίσμα της νομοθεσίας αυτής, αν το συγκεκριμένο πρόσωπο μπορούσε, υπό τις περιστάσεις αυτές, να κατέχει έγκυρα δύο άδειες οδήγησης, τη στιγμή που το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439 προβλέπει ότι το ίδιο πρόσωπο μπορεί να είναι κάτοχος μόνο μίας άδειας οδήγησης την οποία έχει εκδώσει ένα κράτος μέλος.

5. Το ερώτημα αυτό θα παράσχει, εν συνεχεία, την ευκαιρία στο Δικαστήριο να αποφανθεί, εκ νέου, επί του περιεχομένου του άρθρου 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας αυτής, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα σε

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 13/010 σ. 89. Η οδηγία αυτή τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1983.

3 — ΕΕ L 237, σ. 1, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1882/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003 (ΕΕ L 284, σ. 1, στο εξής: οδηγία 91/439).

4 — ΕΕ L 91, σ. 1.

ένα κράτος μέλος να αρνηθεί να αναγνωρίσει την ισχύ άδειας οδήγησης που έχει εκδώσει άλλο κράτος μέλος, οσάκις στον κάτοχό της έχει επιβληθεί, στο έδαφος του πρώτου κράτους μέλους, μέτρο περιορισμού, αναστολής, αφαίρεσης ή ακύρωσης του δικαιώματος οδήγησης.

I — Το νομικό πλαίσιο

Α — *Το κοινοτικό δίκαιο*

1. Η οδηγία 80/1263

6. Με τις παρούσες προτάσεις, θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους θεωρώ ότι το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει σ' ένα πρόσωπο να είναι κάτοχος δύο αδειών οδήγησης, αφενός, οσάκις η πρώτη άδεια, εκδοθείσα από τρίτο κράτος, χορηγήθηκε πριν τη θέση σε ισχύ της οδηγίας 80/1263 και, αφετέρου, οσάκις, πριν τη θέση σε ισχύ της οδηγίας 91/439, το πρόσωπο αυτό, που κατέχει ήδη άδεια οδήγησης αναγνωρισμένη εντός της Κοινότητας, υποβάλλεται σε εξετάσεις για την εξακρίβωση των ικανοτήτων που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας οδήγησης.

8. Για να διευκολυνθεί η κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό της Κοινότητας ή η εγκατάστασή τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο πέρασαν επιτυχώς τις εξετάσεις για την απόκτηση αδείας οδηγήσεως, η οδηγία 80/1263 καθιερώνει ένα κοινοτικό υπόδειγμα άδειας οδήγησης.

9. Δυνάμει του άρθρου 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, μια εθνική άδεια οδήγησης που έχει εκδοθεί κατά το κοινοτικό υπόδειγμα παρέχει στον κάτοχό της το δικαίωμα να οδηγεί τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και διεθνώς.

7. Επίσης, θα διευκρινίσω τον λόγο για τον οποίο, κατά τη γνώμη μου, το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει, υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης της κύριας δίκης, σ' ένα κράτος μέλος να αρνείται να αναγνωρίσει την ισχύ άδειας οδήγησης που χορηγήθηκε προγενέστερα από άλλο κράτος μέλος.

10. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής προβλέπει ότι ο κάτοχος άδειας οδήγησης που έχει εκδοθεί

από ένα κράτος μέλος, ο οποίος διαμένει σε άλλο κράτος μέλος, πρέπει να αλλάξει, εντός προθεσμίας ενός έτους από την απόκτηση της νέας διαμονής, την άδειά του. Το κράτος μέλος διαμονής του χορηγεί τότε άδεια οδήγησης της αντίστοιχης κατηγορίας ή κατηγοριών.

11. Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 80/1263, το κράτος μέλος που προβαίνει στην αλλαγή αποστέλλει την παλαιά άδεια οδηγήσεως στις αρχές του κράτους μέλους που την εξέδωσε.

2. Η οδηγία 91/439

12. Η οδηγία 91/439, η οποία κατάργησε την οδηγία 80/1263 από την 1η Ιουλίου 1996, καθιέρωσε την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών οδήγησης [5].

13. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 91/439 καθορίζει τους ελάχιστους όρους για τη χορήγηση άδειας οδήγησης και εξαρτά τη χορήγηση αυτή από την επιτυχία σε δοκιμασία ελέγχου των ικανοτήτων και της συμπεριφοράς και σε δοκιμασία ελέγχου των γνώσεων, καθώς και από την πλήρωση ορισμένων απαιτήσεων υγείας.

14. Ειδικότερα, τα σημεία 14.1 και 15 του παραρτήματος ΙΙΙ, στο οποίο παραπέμπει η διάταξη αυτή, διευκρινίζουν ότι η άδεια οδήγησης δεν πρέπει ούτε να χορηγείται ούτε να ανανεώνεται στους υποψηφίους ή τους οδηγούς που τελούν σε κατάσταση εξάρτησης από το οινόπνευμα ή τα ναρκωτικά ή που, χωρίς να είναι εξαρτημένοι, καταναλώνουν τακτικά τις ουσίες αυτές ή κάνουν κατάχρησή τους.

15. Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439, το ίδιο πρόσωπο μπορεί να είναι κάτοχος μόνο μίας άδειας οδήγησης την οποία έχει εκδώσει κράτος μέλος.

16. Το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής διευκρινίζει ότι το κράτος μέλος της συνήθους διαμονής μπορεί να εφαρμόσει στον κάτοχο άδειας οδήγησης η οποία έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος τις εθνικές του διατάξεις όσον αφορά τον περιορισμό, την αναστολή, την αφαίρεση ή την ακύρωση του δικαιώματος οδήγησης.

5 — Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 2.

17. Το άρθρο 8, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«Ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει σε πρόσωπο στο οποίο εφαρμόζεται, στο έδαφός του, ένα από τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 2, την ισχύ άδειας οδήγησης που έχει εκδώσει άλλο κράτος μέλος.

Επίσης, ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να χορηγήσει άδεια οδήγησης σε υποψήφιο ο οποίος αποτελεί το αντικείμενο ενός τέτοιου μέτρου σε άλλο κράτος μέλος.»

3. Η απόφαση 2000/275

18. Η οδηγία 91/439 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη ορίζουν την ισοδυναμία μεταξύ των κατηγοριών αδειών που είχαν χορηγηθεί πριν από τη θέση σε εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας και των κατηγοριών που ορίζονται στο άρθρο 3 της οδηγίας αυτής [6]. Η απόφαση 2000/275 σκοπό έχει να καθιερώσει πίνακες ισοδυναμιών μεταξύ των δύο αυτών κατηγοριών αδειών [7].

19. Τα πρότυπα των αδειών οδήγησης που χορηγήθηκαν στην Αυστρία από την 1η Ιανουαρίου 1956 μέχρι την 1η Νοεμβρίου 1997 απαριθμούνται στο παράρτημα της απόφασης αυτής και, κατά συνέπεια, αναγνωρίζονται ως ισοδύναμα με το κοινοτικό πρότυπο.

Β — *Το εθνικό δίκαιο*

20. Το άρθρο 28, παράγραφος 1, της κανονιστικής απόφασης για την πρόσβαση των ιδιωτών στην οδική κυκλοφορία (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr, στο εξής: FeV), προβλέπει ότι οι κάτοχοι άδειας οδήγησης που χορηγήθηκε από κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιτρέπεται να οδηγούν εντός της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

21. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 28, παράγραφος 4, σημείο 3, της FeV, η ανωτέρω διάταξη δεν έχει εφαρμογή επί των κατόχων άδειας οδήγησης των οποίων η άδεια αφαιρέθηκε στη Γερμανία με προσωρινή ή τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή με αμέσως εκτελεστή ή απρόσβλητη απόφαση της διοικητικής αρχής.

22. Δυνάμει του άρθρου 69 του γερμανικού ποινικού κώδικα (Strafgesetzbuch), το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο αφαιρεί την άδεια οδήγησης οδηγού που καταδικάστηκε για παράβαση κανόνα της οδικής κυκλοφο-

6 — Βλ. άρθρο 10, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 91/439 και σημείο 3 των αιτιολογικών σκέψεων της απόφασης 2000/275.

7 — Βλ. άρθρο 2 της απόφασης 2000/275.

ρίας, εφόσον το πρόσωπο αυτό κρίνεται ανίκανο να οδηγεί. Σύμφωνα με το άρθρο 69 bis του ποινικού αυτού κώδικα, η αφαίρεση αυτή συνοδεύεται από μέτρο προσωρινής απαγόρευσης να ζητηθεί η χορήγηση νέας άδειας για περίοδο η οποία μπορεί να διαρκεί από έξι μήνες έως πέντε έτη.

23. Το άρθρο 20 της FeV, και το άρθρο 11 της ίδιας αυτής κανονιστικής απόφασης στο οποίο το άρθρο 20 παραπέμπει, προβλέπει ότι, στις περιπτώσεις που έχει επιβληθεί μέτρο αφαίρεσης ή μετά από παραίτηση, η χορήγηση νέας άδειας οδήγησης εξαρτάται από την απόδειξη ότι ο υποψήφιος πληροί τους από σωματικής και ψυχολογικής απόψεως αναγκαίους όρους, απόδειξη που μπορεί να παρασχεθεί μέσω της προσκόμισης ιατρικής-ψυχολογικής γνωμάτευσης.

24. Επιπλέον, το άρθρο 21 του νόμου για την οδική κυκλοφορία (Straßenverkehrsgesetz) ορίζει ότι όποιος οδηγεί όχημα με κινητήρα, χωρίς να έχει την απαιτούμενη προς τούτο άδεια οδήγησης, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης μέχρις ενός έτους ή με χρηματική ποινή.

II — Τα πραγματικά περιστατικά και η διαδικασία της κύριας δίκης

25. Στις 28 Οκτωβρίου 1964, οι αυστριακές αρχές χορήγησαν στον K. Schwarz, Αυστριακό υπήκοο, άδεια οδήγησης. Το 1968, μετά τη μεταφορά της διαμονής του στη Γερμανία και κατόπιν αιτήσεώς του, οι αρμόδιες γερμανικές αρχές χορήγησαν στον K. Schwarz γερμανική άδεια οδήγησης, δεδομένου ότι ήταν κάτοχος αυστριακής άδειας. Ο K. Schwarz διατήρησε στην κατοχή του την αυστριακή άδειά του.

26. Στις 9 Μαΐου 1988, ο K. Schwarz κατέθεσε στις γερμανικές αρχές τη γερμανική άδειά του οδηγήσεως και, στις 11 Νοεμβρίου 1993, υπέβαλε αίτηση χορήγησης νέας άδειας οδήγησης. Δεδομένου ότι είχε περάσει επιτυχώς την ιατρική-ψυχολογική εξέταση που απαιτεί το γερμανικό δίκαιο, η Ordnungsamt Mannheim (διοικητική αστυνομία του Δήμου του Mannheim) του χορήγησε τη νέα άδεια στις 3 Μαΐου 1994, χωρίς να του αφαιρέσει την αυστριακή.

27. Με απόφαση του Amtsgericht Mannheim, της 1ης Δεκεμβρίου 1997, ο K. Schwarz καταδικάστηκε σε χρηματική ποινή ίση προς το τεσσαρακονταπλάσιο του καθορισμένου ανά ημερήσια μονάδα ποσού των 50 γερμανικών μάρκων (DEM) για τον λόγο ότι οδηγούσε υπό την επήρεια οινοπνεύματος. Του αφαιρέθηκε η γερμανική άδεια οδήγησης και του απαγορεύθηκε να ζητήσει την έκδοση νέας άδειας για χρονικό διάστημα έξι μηνών. Σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο, προκειμένου να αποκτήσει νέα άδεια οδήγησης, ο K. Schwarz έπρεπε να αποδείξει ότι ανέκτησε την ικανότητα να οδηγεί προσκομίζοντας, μεταξύ άλλων, ιατρική-ψυχολογική γνωμάτευση.

28. Στις 24 Ιουλίου 2000, ο K. Schwarz υπέβαλε στην Ordnungsamt Mannheim αίτηση χορήγησης άδειας οδήγησης. Με απόφαση της 2ας Απριλίου 2001, η Ordnungsamt Mannheim απέρριψε την αίτηση αυτή, διότι ο K. Schwarz δεν προσκόμισε την απαιτούμενη ιατρική-ψυχολογική γνωμάτευση.

29. Στις 30 Ιανουαρίου 2006, το Amtsgericht Mannheim εξέδωσε ποινική απόφαση κατά του K. Schwarz με την οποία τον καταδίκασε σε χρηματική ποινή ίση προς το τριακονταπλάσιο του καθορισμένου ανά ημερήσια μονάδα ποσού των 25 ευρώ, κηρύσσοντάς τον ένοχο διότι στις 11 Απριλίου 2005 οδηγούσε χωρίς να κατέχει άδεια οδήγησης.

30. Στις 23 Δεκεμβρίου 2005, κατά τη διεξαγωγή δεύτερου οδικού ελέγχου στο Mannheim, ο K. Schwarz επέδειξε την αυστριακή άδειά του οδήγησης την οποία εξακολουθούσε να κατέχει, καθόσον η άδεια αυτή δεν του αφαιρέθηκε όταν του χορηγήθηκε γερμανική άδεια το 1968, και ακολούθως το 1994. Συνεπώς, ανέκυψε ζήτημα εγκυρότητας της αυστριακής άδειάς του.

31. Με απόφαση της 22ας Ιουνίου 2006, το Amtsgericht Mannheim απάλλαξε τον K. Schwarz από την κατηγορία ότι οδηγούσε στη Γερμανία χωρίς να κατέχει έγκυρη άδεια οδήγησης.

32. Η Staatsanwaltschaft (εισαγγελική αρχή) Mannheim άσκησε έφεση κατά της ανωτέρω δικαστικής απόφασης ενώπιον του Landgericht Mannheim. Η Staatsanwaltschaft Mannheim ζήτησε από το δικαστήριο αυτό την καταδίκη του K. Schwarz για τον λόγο ότι, στις 23 Δεκεμβρίου 2005, οδηγούσε χωρίς να κατέχει έγκυρη άδεια οδήγησης.

III — Τα προδικαστικά ερωτήματα

33. Το Landgericht Mannheim, έχοντας αμφιβολίες ως προς την εγκυρότητα της αυστριακής άδειας οδήγησης, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι —σε αντίθεση προς το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439– δυνατό, κατά το κοινοτικό δίκαιο, ένας πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μπορεί να έχει στην κατοχή του έγκυρη ημεδαπή άδεια οδηγήσεως και μια επιπλέον άδεια οδηγήσεως άλλου κράτους μέλους αμφότερες κτηθείσες πριν από την προσχώρηση του τρίτου κράτους μέλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, ενδεχομένως,

2) η αφαίρεση, πριν την έναρξη ισχύος της [κανονιστικής απόφασης για την άδεια οδηγήσεως (Fahrerlaubnisverordnung)] της 1ης Ιανουαρίου 1999, λόγω οδήγησης σε κατάσταση μέθης, της μεταγενεστέρως κτηθείσας δεύτερης ημεδαπής άδειας οδηγήσεως να έχει ως έννομη συνέπεια ότι και το κύρος της προηγουμένως κτηθείσας πρώτης άδειας οδηγήσεως δεν χρήζει πλέον αναγνωρί-

σεως στην ημεδαπή, μετά την προσχώρηση του [τρίτου] κράτους μέλους, ακόμη κι αν έχει λήξει η επιβληθείσα εντός της ημεδαπής περίοδος προσωρινής απαγορεύσεως;»

IV — Ανάλυση

34. Από τον K. Schwarz, κάτοχο τόσο αυστριακής όσο και γερμανικής άδειας οδήγησης, οι οποίες του χορηγήθηκαν πριν την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αφαιρέθηκε η γερμανική άδεια οδήγησης. Μερικά χρόνια μετά την αφαίρεση αυτή, κατά τη διεξαγωγή οδικού ελέγχου στη Γερμανία, ο K. Schwarz επέδειξε στις αρμόδιες αρχές την αυστριακή άδειά του οδήγησης.

35. Επομένως, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν ο K. Schwarz είναι ένοχος για τον λόγο ότι οδηγούσε χωρίς άδεια ή αν οι γερμανικές αρχές πρέπει να αναγνωρίσουν την ισχύ της αυστριακής άδειας οδήγησης, παρά το μέτρο αφαίρεσης της γερμανικής άδειας οδήγησης.

36. Συνεπώς, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν, υπό το φως του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439, που προβλέπει ότι το ίδιο πρόσωπο μπορεί να κατέχει μόνο μία άδεια οδήγησης, ένας Ευρωπαίος πολίτης μπορεί, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, να είναι κάτοχος δύο αδειών οδήγησης.

37. Σε περίπτωση που δοθεί καταφατική απάντηση στο πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του ζητήματος αν το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει, σε πρόσωπο στο οποίο έχει επιβληθεί στο εσωτερικό του κράτους αυτού μέτρο αφαίρεσης της άδειάς του οδήγησης, την ισχύ άδειας οδήγησης που του χορηγήθηκε προγενέστερα από άλλο κράτος μέλος πριν την προσχώρησή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

38. Αφού προσδιορίσω το περιεχόμενο που θεωρώ ότι έχει το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439, θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους φρονώ ότι ο K. Schwarz μπορούσε έγκυρα να κατέχει δύο άδειες οδήγησης. Εν συνεχεία, θα εξηγήσω γιατί, κατά τη γνώμη μου, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μπορεί να αρνηθεί την αναγνώριση της ισχύος της αυστριακής άδειας οδήγησης, στηριζόμενη στην ύπαρξη του μέτρου αφαίρεσης της γερμανικής άδειας οδήγησης.

Α — *Προκαταρκτικές παρατηρήσεις*

39. Καταρχάς, πρέπει να προσδιοριστεί το περιεχόμενο του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439 στο πλαίσιο του συστήματος που αυτή καθιερώνει.

40. Η οδηγία 91/439 σκοπεί στην εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη βελτίωση της οδικής ασφάλειας εντός της Ένωσης [8].

41. Προς τον σκοπό αυτό, το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής διευκρινίζει ότι τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν αμοιβαία τις άδειες οδήγησης που εκδίδουν. Αυτή η υποχρέωση αναγνώρισης των αδειών οδήγησης παρέχει στους Ευρωπαίους πολίτες τη δυνατότητα να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός των 27 κρατών μελών της Ένωσης με μια μόνη άδεια οδήγησης.

42. Το άρθρο 7, παράγραφος 5, της εν λόγω οδηγίας, που προβλέπει ότι το ίδιο πρόσωπο μπορεί να είναι κάτοχος μόνο μίας άδειας οδήγησης, αποτελεί συνέπεια της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών οδήγησης, που καθιερώνει η διάταξη του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 91/439. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι ένα κράτος μέλος υποχρεούται να αναγνωρίσει την άδεια οδήγησης που έχει εκδώσει άλλο κράτος μέλος, η άδεια αυτή αρκεί αφ' εαυτής για να εξασφαλίσει την ελεύθερη μετακίνηση στο ευρωπαϊκό έδαφος.

43. Η κατοχή μιας μόνον άδειας οδήγησης αποτελεί επίσης, κατά τη γνώμη μου, ένα μέσο που καθιστά αποτελεσματικά τα περιοριστικά μέτρα που μπορούν να επιβάλλουν οι αρμόδιες αρχές ενός κράτους μέλους στον κάτοχο της άδειας αυτής. Το γεγονός ότι το δικαίωμα οδήγησης ενσωματώνεται σε μία μόνη άδεια παρέχει τη δυνατότητα να αποφεύγεται, σε περίπτωση αφαίρεσής της, η εκ μέρους του κατόχου της ενδεχόμενης χρήσης άλλης άδειας οδήγησης και η εντεύθεν καταστρατήγηση της κύρωσης που του επιβλήθηκε.

44. Επομένως, η οδηγία 91/439 προβλέπει ότι οι αρμόδιες αρχές που αντικαθιστούν μια άδεια οδήγησης εκδοθείσα από άλλο κράτος μέλος πρέπει να αποστείλουν την παλαιά άδεια στις αρμόδιες αρχές του άλλου αυτού κράτους [9]. Σε περίπτωση αντικατάστασης μιας άδειας οδήγησης εκδοθείσας από τρίτη χώρα, ο κάτοχος της παλαιάς άδειας οδήγησης πρέπει να την καταθέσει στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους οι οποίες προβαίνουν στην αντικατάσταση [10].

45. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο αντικατάστασης μιας άδειας οδήγησης, η χορήγηση της νέας άδειας οδήγησης εξαρτάται από την

8 — Βλ. πρώτη αιτιολογική σκέψη.

9 — Βλ. άρθρο 8, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής.

10 — Βλ. άρθρο 8, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας.

παράδοση της παλαιάς άδειας. Με την ανάλυση που ακολουθεί, θα εξηγήσω ότι ο τελευταίος αυτός κανόνας δεν έχει εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης λόγω της χρονικής αλληλουχίας των πραγματικών περιστατικών.

46. Οι απαντήσεις στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να δοθούν αφού ληφθούν υπόψη οι εκτιμήσεις αυτές.

Β — *Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος*

47. Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, ο K. Schwarz μπορούσε να κατέχει έγκυρα δύο άδειες οδήγησης.

48. Υπενθυμίζω εν συντομία τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης.

49. Από τον φάκελο της υποθέσεως προκύπτει ότι ο K. Schwarz απέκτησε άδεια οδήγησης το 1964. Εν συνεχεία, το 1968, μετά τη μεταφορά της διαμονής του στη Γερμανία και κατόπιν αιτήσεώς του, οι αρμόδιες γερμανικές αρχές χορήγησαν στον K. Schwarz γερμανική άδεια οδήγησης, δεδομένου ότι ήταν κάτοχος αυστριακής άδειας. Το 1988 ο K. Schwarz κατέθεσε τη γερμανική άδειά του οδήγησης στις αρμόδιες αρχές και το 1994 του χορηγήθηκε νέα γερμανική άδεια. Το 1968, όπως και το 1994, οι αρμόδιες γερμανικές αρχές δεν απαίτησαν από τον K. Schwarz να παραδώσει την αυστριακή άδειά του. Ως εκ τούτου, ο K. Schwarz ήταν κάτοχος δύο αδειών οδήγησης μέχρι την αφαίρεση της γερμανικής άδειάς του, το 1997, λόγω οδήγησης σε κατάσταση μέθης. Ο K. Schwarz στηρίζεται, εν προκειμένω, στην αυστριακή άδειά του.

50. Δεδομένων των περιστάσεων αυτών, φρονώ ότι πρέπει να διακριθεί η κατάσταση κατά την οποία τα πραγματικά περιστατικά συνέβησαν πριν τη θέση σε ισχύ της οδηγίας 80/1263 από την κατάσταση κατά την οποία τα πραγματικά περιστατικά χρονικώς έπονται της θέσης σε ισχύ της οδηγίας 91/439.

51. Συγκεκριμένα, κατά την πρώτη χορήγηση της γερμανικής άδειας το 1968, η Δημοκρατία της Αυστρίας δεν αποτελούσε ακόμα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, κατά την ημερομηνία αυτή, δεν υπήρχε καμιά κοινοτική ρύθμιση για τις άδειες οδήγησης και, ειδικότερα, για την αντικατάσταση της εκδοθείσας σε τρίτη χώρα άδειας οδήγησης από άδεια οδήγησης κράτους μέλους. Επομένως, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μπορούσε έγκυρα να χορηγήσει γερμανική άδεια οδήγησης στον K. Schwarz χωρίς να απαιτήσει, αντ' αυτής, την παράδοση της αυστριακής άδειας οδήγησης.

52. Το 1994, κατά τη χορήγηση της δεύτερης γερμανικής άδειας οδήγησης, δεν είχε ακόμα τεθεί σε εφαρμογή η οδηγία 91/439. Συγκεκριμένα, δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη όφειλαν να θεσπίσουν τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που ήταν αναγκαίες για συμμορφωθούν με την οδηγία αυτή από 1ης Ιουλίου 1996.

53. Αντιθέτως, η οδηγία 80/1263, η οποία ήταν εφαρμοστέα, προβλέπει ότι μια άδεια οδήγησης που χορηγήθηκε από τρίτη χώρα και αντικαθίσταται από άδεια εκδοθείσα κατά το κοινοτικό υπόδειγμα πρέπει να παραδοθεί στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους που προέβη στην αλλαγή αυτή.

54. Εντούτοις, από τη διαφορά της κύριας δίκης προκύπτει ότι η χορήγηση της γερμανικής άδειας, στις 3 Μαΐου 1994, δεν αποτέλεσε επακόλουθο της αντικατάστασης της αυστριακής άδειας, αλλά υπήρξε συνέπεια μιας απλής αίτησης για την απόκτηση άδειας οδήγησης στη Γερμανία.

55. Δεδομένου, αφενός, ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν προέβλεπε, τότε, καμία ρύθμιση που να εμποδίζει τα κράτη μέλη να χορηγούν άδεια οδήγησης σε πρόσωπο που κατέχει άλλη άδεια και, αφετέρου, ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν διέθετε τα υλικά μέσα για να εξακριβώσει αν ο K. Schwarz είναι κάτοχος άδειας οδήγησης [11], το πρόσωπο αυτό νόμιμα μπορούσε να αποκτήσει δεύτερη άδεια οδήγησης.

56. Το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 91/439 όντως υποχρεώνει τα κράτη μέλη να αναγνωρίζουν τις άδειες οδήγησης που έχουν εκδοθεί πριν την προσχώρηση του κράτους μέλους έκδοσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση [12]. Ωστόσο, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας αυτής δεν έχει αναδρομική ισχύ και, κατά συνέπεια, δεν επιβάλλει, υπό τις περιστάσεις αυτές, την υποχρέωση επιλογής μεταξύ της αυτοδίκαιης παύσης της ισχύος της πρώτης άδειας οδήγησης και της ακυρότητας της δεύτερης.

57. Αντιθέτως, από τη θέση ισχύ, την 1η Ιουλίου 1996, της οδηγίας 91/439, θεωρώ

11 — Οι σχετικές με τις άδειες οδήγησης υποθέσεις που είχαν υποβληθεί προγενέστερα στην κρίση του Δικαστηρίου καθιστούν σαφές ότι, ακόμα και με τη θέση σε ισχύ της οδηγίας 91/439 που προβλέπει την υποχρέωση κατοχής μόνο μιας άδειας οδήγησης, είναι δύσκολο, στην πράξη, να εξακριβωθεί αν το άτομο κατέχει άδεια οδήγησης χορηγηθείσα από άλλο κράτος μέλος. Είναι βέβαιο ότι οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους χορήγησης θα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες έως ότου τεθεί σε λειτουργία ένα δίκτυο, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τα αρχεία που περιέχουν τις άδειες οδήγησης των χρηστών του οδικού δικτύου. Συναφώς, η οδηγία 2006/126/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για την άδεια οδήγησης (ΕΕ L 403, σ. 18), που σκοπό έχει να αντικαταστήσει την οδηγία 91/439 και θα τεθεί σε ισχύ στις 19 Ιανουαρίου 2013, προβλέπει ρητώς στο άρθρο 7, παράγραφος 5, στοιχεία β΄, γ΄ και δ΄, ότι ένα κράτος μέλος αρνείται να χορηγήσει άδεια οδήγησης σε πρόσωπο που είναι ήδη κάτοχος άδειας. Διευκρινίζεται ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να προβαίνουν σε έλεγχο μαζί με τα άλλα κράτη μέλη, εάν υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι ο υποψήφιος κατέχει ήδη άδεια οδήγησης. Για την ικανοποίηση της απαίτησης αυτής, τα κράτη μέλη θα χρησιμοποιήσουν το δίκτυο αδειών οδήγησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν το δίκτυο αυτό τεθεί σε λειτουργία.

12 — Βλ. σημείο 1 των αιτιολογικών σκέψεων της απόφασης 2000/275. Υπενθυμίζω, επίσης, ότι οι άδειες που χορηγήθηκαν από τις αυστριακές αρχές από την 1η Ιανουαρίου 1956 μέχρι την 1η Νοεμβρίου 1997 αναγνωρίζονται ως ισοδύναμες με το κοινοτικό υπόδειγμα.

ότι, για να εξασφαλιστεί η πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 7, παράγραφος 5, της εν λόγω οδηγίας, είναι αναγκαίο ο ενδιαφερόμενος να διαθέτει μία και μόνη άδεια οδήγησης.

58. Προς τον σκοπό αυτόν, μου φαίνεται λογικό να θεωρείται άκυρη μια άδεια οδήγησης που χορηγείται μετά την ημερομηνία αυτή, εφόσον ο κάτοχός της διαθέτει ήδη άδεια οδήγησης που είναι αναγνωρισμένη εντός της Κοινότητας.

59. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, θεωρώ ότι, υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης της κύριας δίκης, ο K. Schwarz μπορούσε να είναι κάτοχος δύο έγκυρων αδειών οδήγησης, πράγμα που εξάλλου φαίνεται να αναγνωρίζουν το αιτούν δικαστήριο και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [13].

60. Εντούτοις, το γεγονός ότι ο K. Schwarz μπορούσε, υπό τις περιστάσεις αυτές, να κατέχει δύο ισχύουσες άδειες οδήγησης δεν σημαίνει, κατά τη γνώμη μου, ότι έπρεπε να του παρασχεθεί και η δυνατότητα να καταστρατηγήσει το μέτρο της αφαίρεσης που ελήφθη από τις γερμανικές αρχές το 1997 καθώς και την υποχρέωση να υποβληθεί σε εξετάσεις για την εξακρίβωση των ικανοτήτων του να οδηγεί, εξετάσεις που οδηγούν στη σύνταξη ιατρικής-ψυχολογικής γνωμάτευσης.

13 — Βλ. σκέψη 11 της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως και σημεία 22 έως 26 των παρατηρήσεων της Επιτροπής.

Γ — *Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος*

61. Επομένως, το ερώτημα που τίθεται επί του παρόντος είναι αν το μέτρο αφαίρεσης της γερμανικής άδειας οδήγησης που έλαβαν οι γερμανικές αρχές μπορεί επίσης να επηρεάσει την ισχύ της αυστριακής άδειας οδήγησης και να εμποδίζει, κατά συνέπεια, τον K. Schwarz να χρησιμοποιεί την άδεια αυτή.

62. Η Επιτροπή φαίνεται να δέχεται ότι το μέτρο αυτό δεν επηρεάζει την αυστριακή άδεια. Θεωρεί ότι, αν η αυστριακή άδεια είχε χορηγηθεί ενώ εξακολουθούσε να ισχύει ένα μέτρο αφαίρεσης άλλης άδειας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας θα μπορούσε, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439, να έχει αρνηθεί να αναγνωρίσει την αυστριακή άδεια. Ωστόσο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά τον χρόνο χορήγησης της αυστριακής άδειας, δεν είχε επιβληθεί στον κάτοχό της κανένα μέτρο αφαίρεσης άλλης άδειας οδήγησης. Κατά συνέπεια, το θεσμικό αυτό όργανο φρονεί ότι η αυστριακή άδεια πρέπει να αναγνωριστεί από τις γερμανικές αρχές, παρά το μέτρο αφαίρεσης της γερμανικής άδειας.

63. Δεν συμφωνώ με την άποψη αυτή για τους ακόλουθους λόγους.

64. Όντως, κατά πάγια νομολογία, η αμοιβαία αναγνώριση των αδειών οδήγησης ισχύει χωρίς καμία διατύπωση, ενώ δεν αφήνεται στα κράτη μέλη κανένα περιθώριο χειρισμών όσον αφορά τα μέτρα συμμόρφωσης προς την υποχρέωση αναγνώρισης [14].

65. Αντιθέτως, το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439 εισάγει σαφώς εξαίρεση από την αρχή αυτή. Συγκεκριμένα, το εν λόγω άρθρο ορίζει ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει την ισχύ οποιασδήποτε άδειας οδήγησης που έχει εκδώσει άλλο κράτος μέλος, εφόσον στον κάτοχό της έχει επιβληθεί, στο εσωτερικό του πρώτου κράτους μέλους, μέτρο που αφορά τον περιορισμό, την αναστολή, την αφαίρεση ή την ακύρωση του δικαιώματος οδήγησης.

66. Όπως επισήμανα με το σημείο 58 των προτάσεών μου στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 26ης Ιουνίου 2008, Wiedemann και Funk καθώς και Zerche κ.λπ. [15], η διάταξη αυτή παρέχει τη δυνατότητα σε ένα κράτος μέλος να εξασφαλίζει ότι τα πρόσωπα τα οποία κρίνει, μέσω νομικής διαδικασίας σύμφωνης με τις κοινοτικές ρυθμίσεις, ακατάλληλα να οδηγούν αυτοκίνητα, διότι είναι επικίνδυνα, δεν θα κάνουν χρήση άδειας οδήγησης εκδοθείσας από άλλο κράτος μέλος.

67. Ωστόσο, το Δικαστήριο έκρινε ότι ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει μια άδεια οδήγησης χορηγηθείσα από άλλο κράτος μέλος σε πρόσωπο στο οποίο έχει επιβληθεί, στο εσωτερικό του πρώτου κράτους, μέτρο αφαίρεσης, οσάκις η άδεια αυτή εκδόθηκε μετά τη λήξη της περιόδου η οποία συνοδεύει το μέτρο της αφαίρεσης και κατά τη διάρκεια της οποίας απαγορεύεται να ζητηθεί νέα άδεια [16]. Το ίδιο ισχύει οσάκις το μέτρο της αφαίρεσης δεν συνοδεύεται από περίοδο κατά την οποία απαγορεύεται να ζητηθεί νέα άδεια και ενώ η νέα άδεια εκδόθηκε μετά το μέτρο της αφαίρεσης [17].

68. Στις προπαρατεθείσες υποθέσεις Kapper και Kremer, οι κάτοχοι των αδειών οδήγησης των οποίων η ισχύς τέθηκε υπό αμφισβήτηση απέκτησαν την άδειά τους μετά το μέτρο της αφαίρεσης ή μετά τη λήξη της περιόδου κατά την οποία απαγορευόταν να ζητηθεί νέα άδεια. Ωστόσο, οι αρμόδιες αρχές είχαν την ευκαιρία να εξακριβώσουν, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 91/439, αν τα πρόσωπα αυτά ανέκτησαν την ικανότητα οδήγησης και αν έπαυσαν να αποτελούν κίνδυνο.

69. Η κατάσταση είναι διαφορετική στην υπόθεση της κύριας δίκης. Συγκεκριμένα, ο K. Schwarz απέκτησε την αυστριακή άδεια οδήγησης 43 έτη πριν τη διάπραξη της παράβασης που είχε ως συνέπεια την αφαίρεση της γερμανικής άδειας. Επιπλέον, στις

14 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 29ης Οκτωβρίου 1998, C-230/97, Awoyemi (Συλλογή 1998, σ. I-6781, σκέψεις 41 και 42).

15 — Αντιστοίχως C-329/06, C-343/06 καθώς και C-334/06 έως C-336/06, Συλλογή 2008, σ. I-4691.

16 — Βλ. απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-476/01, Kapper (Συλλογή 2004, σ. I-5205, σκέψη 76).

17 — Διάταξη της 28ης Σεπτεμβρίου 2006, C-340/05, Kremer (σκέψεις 34 και 35).

2 Απριλίου 2001, η Ordnungsamt Mannheim αρνήθηκε να του χορηγήσει νέα άδεια, για τον λόγο ότι δεν προσκόμισε την ιατρική-ψυχολογική γνωμάτευση και ότι, συνεπώς, δεν απέδειξε ότι ανέκτησε την ικανότητα να οδηγεί.

70. Κατά συνέπεια, μετά το μέτρο της αφαίρεσης της γερμανικής άδειας οδήγησης του K. Schwarz και μετά τη λήξη της περιόδου κατά την οποία απαγορευόταν να ζητηθεί η χορήγηση νέας άδειας, καμία αρχή δεν ήταν σε θέση να εξακριβώσει την ικανότητά του να οδηγεί. Κατά τη γνώμη μου, η απλή κατοχή μιας άδειας οδήγησης που αποκτήθηκε χρόνια πριν τη διάπραξη της παράβασης επίσης δεν παρέχει τη δυνατότητα να εξασφαλιστεί ότι ο K. Schwarz πληροί τις ιατρικές προϋποθέσεις που απαιτεί το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 91/439.

71. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι από τα σημεία 14.1 και 15 του παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι απαγορεύεται να χορηγείται ή να ανανεώνεται άδεια οδήγησης σε πρόσωπο που τελεί σε κατάσταση εξάρτησης από το οινόπνευμα ή τα ναρκωτικά ή που, χωρίς να είναι εξαρτημένο, καταναλώνει τακτικά τις ουσίες αυτές ή κάνει κατάχρησή τους.

72. Η ιατρική-ψυχολογική γνωμάτευση που απαιτούν οι γερμανικές αρχές για τη χορήγηση νέας άδειας, κατ' εφαρμογήν των σημείων του ανωτέρω παραρτήματος, παρέχει ακριβώς τη δυνατότητα να εξακριβωθεί η ικανότητα του προσώπου από το οποίο αφαιρέθηκε η άδεια οδήγησης για τον λόγο ότι οδηγούσε σε κατάσταση μέθης.

73. Αν γίνει δεκτό ότι ο K. Schwarz μπορεί να κάνει χρήση της αυστριακής του άδειας οδήγησης, μολονότι δεν υποβλήθηκε σε καμία εξέταση για να διαπιστωθεί κατά πόσο είναι ικανός να οδηγεί, η συνέπεια θα είναι να καταστρατηγηθούν οι κανόνες ασφαλείας της οδηγίας 91/439, και τούτο αντίθετα προς τη σκοπούμενη βελτίωση της οδικής ασφάλειας που επιδιώκει η οδηγία αυτή.

74. Υπενθυμίζεται ότι αυτός ακριβώς είναι ο λόγος για τον οποίο η εν λόγω οδηγία προβλέπει ότι ένα πρόσωπο μπορεί να κατέχει μια μόνον άδεια οδήγησης. Η σε ιδιαίτερες περιπτώσεις κατοχή δύο αδειών οδήγησης, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν πρέπει να θίγει τον διττό σκοπό της οδηγίας 91/439, ήτοι, αφενός, την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων χάρις στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών οδήγησης και, αφετέρου, τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας.

75. Με άλλα λόγια, μολονότι ο K. Schwarz μπορεί να κατέχει δύο άδειες οδήγησης, διαθέτει εντούτοις ένα μόνο δικαίωμα οδήγησης.

76. Η παροχή της δυνατότητας σε πρόσωπο που έχει διαπράξει σοβαρή παράβαση του κώδικα οδικής κυκλοφορίας να κάνει χρήση δεύτερης άδειας οδήγησης, όταν δεν έχει καν αποδειχτεί ότι το πρόσωπο αυτό ανέκτησε την ικανότητα να οδηγεί, δεν είναι σύμφωνη με την οδηγία 91/439.

77. Κατόπιν των προεκτεθέντων, φρονώ ότι ένα κράτος μέλος μπορεί, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439, να αρνηθεί να αναγνωρίσει, σε πρόσωπο στο οποίο έχει επιβληθεί στο εσωτερικό του κράτους αυτού μέτρο αφαίρεσης της άδειάς του οδήγησης, την ισχύ άδειας οδήγησης που του χορηγήθηκε προγενέστερα από άλλο κράτος μέλος.

78. Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, έχω τη γνώμη ότι το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει σ' ένα πρόσωπο να κατέχει δύο άδειες οδήγησης, αφενός, οσάκις η πρώτη άδεια, εκδοθείσα από τρίτο κράτος, χορηγήθηκε πριν τη θέση σε ισχύ της οδηγίας 80/1263 και, αφετέρου, οσάκις, πριν τη θέση σε ισχύ της οδηγίας 91/439, το πρόσωπο αυτό, που ήδη κατέχει άδεια οδήγησης αναγνωρισμένη εντός της Κοινότητας, υποβάλλεται σε εξετάσεις για την εξακρίβωση των ικανοτήτων που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας οδήγησης. Ωστόσο, φρονώ ότι το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει, υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης της κύριας δίκης, σ' ένα κράτος μέλος να αρνείται να αναγνωρίσει την ισχύ άδειας οδήγησης που χορηγήθηκε προγενέστερα από άλλο κράτος μέλος.

79. Πριν καταλήξω, θεωρώ χρήσιμο να υπενθυμίσω επί τροχάδην το γενικό πλαίσιο εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών οδήγησης καθώς και τις εξαιρέσεις από την αρχή αυτή, όπως προκύπτουν τα στοιχεία αυτά από την οδηγία 91/439 και από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

80. Δυνάμει της οδηγίας 91/439:

— ένας Ευρωπαίος πολίτης μπορεί να είναι κάτοχος μόνο μίας άδειας οδήγησης την οποία έχει εκδώσει ένα κράτος μέλος,

— ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να χορηγεί άδεια οδήγησης σε ένα πρόσωπο που διαμένει στο εσωτερικό του επί διάστημα μικρότερο των έξι μηνών ή σε ένα πρόσωπο που τελεί σε κατάσταση εξάρτησης από το οινόπνευμα ή τα ναρκωτικά,

— μια άδεια οδήγησης που χορηγείται από κράτος μέλος τυγχάνει αμοιβαίας αναγνώρισης στο εσωτερικό των άλλων κρατών μελών,

— ωστόσο, ένα κράτος μέλος μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να εφαρμόζει στην άδεια οδήγησης τις εθνικές του διατάξεις όσον αφορά τον περιορισμό, την αναστολή, την αφαίρεση ή την ακύρωση του δικαιώματος οδήγησης, και

— τα κράτη μέλη υπέχουν αμοιβαία υποχρέωση ειλικρινούς συνεργασίας.

81. Δυνάμει της νομολογίας του Δικαστηρίου:

— το Δικαστήριο έκρινε, με την προπαρατεθείσα απόφαση Awoyemi, ότι η υποχρέωση αμοιβαίας αναγνώρισης ισχύει χωρίς καμία διατύπωση, ενώ δεν αφήνεται στα κράτη μέλη κανένα περιθώριο χειρισμών όσον αφορά τα μέτρα συμμόρφωσης προς την υποχρέωση αυτή [18],

— με την προπαρατεθείσα απόφαση Kapper, καθώς και με τη διάταξη Halbritter [19] και την προπαρατεθείσα διάταξη Kremer, το Δικαστήριο επισήμανε ότι, εφόσον λήξει η περίοδος η οποία συνοδεύει το μέτρο της αφαίρεσης και κατά την οποία απαγορεύεται να ζητηθεί η χορήγηση νέας άδειας στο εσωτερικό του κράτους μέλους επιβολής του μέτρου της αφαίρεσης, ή οσάκις το μέτρο της αφαίρεσης δεν συνοδεύεται από περίοδο απαγόρευσης, το κράτος μέλος αυτό δεν μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει την ισχύ καμίας άδειας οδήγησης η οποία έχει χορηγηθεί από άλλο κράτος μέλος,

— με την προπαρατεθείσα απόφαση Wiedemann και Funk, το Δικαστήριο καθιέρωσε μια εξαίρεση από την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης. Το Δικαστήριο επισήμανε ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί σε πρόσωπο στο οποίο έχει επιβληθεί, από το ίδιο κράτος, μέτρο αφαιρέσεως της άδειας οδηγήσεως, συνοδευόμενο από απαγόρευση να ζητήσει νέα άδεια, την αναγνώριση νέας άδειας οδηγήσεως που εκδόθηκε από άλλο κράτος μέλος κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου απαγορεύσεως [20], και

— το Δικαστήριο έκρινε ότι ένα πρόσωπο στο οποίο έχει επιβληθεί μέτρο περιοριστικό του δικαιώματός του οδήγησης δεν πρέπει να είναι σε θέση να αποκτήσει άδεια οδήγησης κατά παράβαση της προϋπόθεσης της διαμονής. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έκρινε ότι η προϋπόθεση της διαμονής συμβάλλει, μεταξύ άλλων, στην καταπολέμηση του «τουρισμού της άδειας οδηγήσεως», ελλείψει πλήρους εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών για την έκδοση των αδειών οδήγησης. Επιπλέον, ως προαπαιτούμενη προϋπόθεση που επιτρέπει τον έλεγχο της τηρήσεως των λοιπών προϋποθέσεων που επιβάλλονται από την οδηγία 91/439, η προϋπόθεση της διαμονής είναι ιδιαιτέρως σημαντική [21]. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι εν προκειμένω υπερισχύει η επιταγή για την οδική ασφάλεια.

18 — Σκέψεις 41 και 42.

19 — Διάταξη της 6ης Απριλίου 2006 (C-227/05).

20 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Wiedemann και Funk (σκέψη 65).

21 — Όπ.π. (σκέψεις 68 έως 71). Βλ., επίσης, προπαρατεθείσα απόφαση Zerche κ.λπ (σκέψεις 65 έως 68).

82. Κατόπιν των προεκτεθέντων, είναι προφανές, κατά τη γνώμη μου, ότι η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, όπως την αντιλαμβάνομαι, απηχεί την επιθυμία να συνδυαστεί η άσκηση της ελεύθερης κυκλοφορίας με την ανάγκη διασφάλισης των απαραίτητων συνθηκών οδικής ασφάλειας για όλους εκείνους που ασκούν το δικαίωμα αυτό.

83. Είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι η ελευθερία κυκλοφορίας μπορεί να γίνει απτή πραγματικότητα μόνον υπό την προϋπόθεση ότι οι πολίτες που την ασκούν δεν εκτίθενται σε αδικαιολόγητους κινδύνους εξαιτίας της. Ένας τέτοιος κίνδυνος προκαλείται, κατά τη γνώμη μου, από πρόσωπο το οποίο, μολονότι με δικαστική ή διοικητική απόφαση έχει κηρυχθεί ανίκανο, εξακολουθεί παρά ταύτα να οδηγεί χωρίς να πληροί τους όρους που απαιτεί η οδηγία που έχει εν τω μεταξύ τεθεί σε ισχύ.

84. Για τον λόγο αυτόν, θεωρώ ότι είναι ορθή η διαπίστωση ότι, υπό το κράτος της ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας, η νομολογία δεν αρκεί για να αποτρέψει καταστάσεις τέτοιου είδους.

85. Ακόμα και αν το Δικαστήριο δεχτεί την πρότασή μου, η υπό κρίση υπόθεση καταδεικνύει κατά τρόπο αναμφισβήτητο το νομικό κενό που άφησε συναφώς η οδηγία 91/439. Συγκεκριμένα, αν το Δικαστήριο αποφανθεί, όπως θα προτείνω, ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δικαιολογημένα αρνήθηκε να αναγνωρίσει την ισχύ της αυστριακής άδειας του K. Schwarz, αυτός θα μπορούσε να οδηγεί ανενόχλητα με την άδεια αυτή στα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου θα προκαλούσε τον ίδιο κίνδυνο όπως και στη Γερμανία.

86. Για τους λόγους αυτούς, θεωρώ χρήσιμο να επιληφθεί του προβλήματος αυτού ο κοινοτικός νομοθέτης ώστε να εξευρεθεί η κατάλληλη λύση.

V — Πρόταση

87. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει τις ακόλουθες απαντήσεις στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Landgericht Mannheim:

«Το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 91/439/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουλίου 1991, για την άδεια οδήγησης, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό

(ΕΚ) 1882/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει σ' ένα πρόσωπο να είναι κάτοχος δύο αδειών οδήγησης, αφενός, οσάκις η πρώτη άδεια, εκδοθείσα από τρίτο κράτος, χορηγήθηκε πριν τη θέση σε ισχύ της οδηγίας 80/1263/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 1980, περί καθιερώσεως κοινοτικής αδείας οδηγήσεως και, αφετέρου, οσάκις, πριν τη θέση σε ισχύ της οδηγίας 91/439, το πρόσωπο αυτό, που κατέχει ήδη άδεια οδήγησης αναγνωρισμένη εντός της Κοινότητας, υποβάλλεται σε εξετάσεις για την εξακρίβωση των ικανοτήτων που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας οδήγησης.

Επιπλέον, το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, της οδηγίας 91/439, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1882/2003, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει, υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης της κύριας δίκης, σ' ένα κράτος μέλος να αρνείται να αναγνωρίσει την ισχύ άδειας οδήγησης που χορηγήθηκε προγενέστερα από άλλο κράτος μέλος.»